

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 075491 19 Rev
Brčko, 09.10.2019. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudija Kaurinović Damjana, kao predsjednika vijeća, Lucić Josipe i Kadrić Zijada, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice D.N.1 iz O., koju zastupa punomoćnik M.O., advokat iz B., protiv tuženih D.M.1, D.M.2, D.N.2 i D.F.1, svi iz B.2, koje zastupa punomoćnik D.O., advokat iz B., radi utvrđenja i diobe bračne tekovine, v.sp. 32.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženih izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 075491 18 Gž 2 od 12.02.2019. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 09.10.2019. godine donio je slijedeću

P R E S U D U

Revizija tuženih D.M.1, D.M.2, D.N.2 i D.F.1 se ODBIJA kao neosnovana.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 075491 18 P 2 od 03.10.2018. godine (dalje prvostepena presuda) presuđeno je:

„1. UTVRĐUJE SE da su tužiteljica i prvotuženi tokom trajanja bračne zajednice stekli kao bračnu tekovinu stambeno - poslovnu zgradu izgrađenu na parceli označenoj kao k.p.br.: ... Okućnica u dijelu dvorište stambeno poslovne zgrade u površini od 56 m², u dijelu stambeno poslovna zgrada u površini od 321 m² i k.p.br.: ... Okućnica u dijelu njiva 2. klase u površini od 195 m², sve upisane u zk.ul.br.: ... k.o. B.2 - privremeni registar, a što su tuženi dužni priznati i dozvoliti da se tužiteljica upiše kao suvlasnik na navedenoj nekretnini u zemljišnim knjigama u dijelu od 1/2, te je dužan priznati i dozvoliti fizičku diobu navedene nekretnine, a u nemogućnosti fizičke diobe i civilnu diobu, sve u roku od 30 dana po prijemu presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

2. UTVRĐUJE SE da su tužiteljica i prvotuženi tokom trajanja bračne zajednice stekli kao bračnu tekovinu pokretnu stvar kombi marke Mercedes, registarskih oznaka broj: ..., te se utvrđuje da je tužiteljica suvlasnik navedene pokretne stvari u dijelu od 1/2, a što su tuženi dužni priznati i dozvoliti fizičku diobu navedene stvari, a u nemogućnosti fizičke diobe i civilnu diobu, sve u roku od 30 dana po prijemu presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

3. ODBIJA SE tužiteljica sa zahtjevom za utvrđenje bračne imovine i udjela u istoj, na nepokretnoj imovini iz st. 1 izreke presude i pokretnoj imovini iz st. 2. izreke presude, u odnosu na preostale tužene, kao neosnovanim.

4. ODBIJA SE TUŽBENI ZAHTEJEV KOJI GLASI:

„UTVRĐUJE SE da su tužiteljica i prvotuženi tokom trajanja bračne zajednice stekli kao bračnu tekovinu parcelu označenu kao k.p.br.: ... kućište, u dijelu dvorište u površini od 487 m², u dijelu stambena zgrada u površini od 85 m², u dijelu pomoćna zgrada u površini od 61 m², u dijelu pomoćna zgrada površine od 58 m² i u dijelu pomoćna zgrada u površini od 20 m², sve upisane u zk.ul.br. ... k.o. B.2 - privremeni registar, a što su tuženi dužni priznati i dozvoliti da se tužiteljica upiše kao suvlasnik na navedenoj nekretnini u zemljišnim knjigama u dijelu od 1/2, te su dužni priznati i dozvoliti fizičku diobu navedene nekretnine, a u nemogućnosti fizičke diobe i civilnu diobu, sve u roku od 30 dana po prijemu presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.“,

U CIJELOSTI, KAO NEOSNOVAN.

5. Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.“

Odluku o troškovima parničnog postupka sadržanu u stavu V izreke prvostepene presude, žalbama su pobijali i tužiteljica D.N.1 (dalje tužiteljica) i tuženi D.M.1, D.M.2, D.N.2 i D.F.1 (dalje tuženi), s tim što su tuženi žalbu izjavili i protiv dijela prvostepene presude kojim je usvojen tužbeni zahtjev sadržan u stavu I i u stavu II izreke, a Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je presudom broj 96 o P 075491 18 Gž 2 od 12.02.2019. godine (dalje drugostepena presuda) odlučio kako slijedi:

„Žalba tužiteljice D.N.1 se odbija, a žalba tuženih: D.M.1, D.M.2, D.N.2 i D.F.1 djelimično se uvažava i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 075 491 18 P 2 od 03.10.2018. godine PREINAČAVA u stavu drugom izreke, tako što se tužbeni zahtjev tužiteljice u dijelu koji se odnosi na kombi marke „Mercedes“, registarskih oznaka broj ... ODBIJA, a u preostalom dijelu žalba tuženih se odbija i prvostepena presuda u stavu prvom i petom izreke POTVRĐUJE.“

Tuženi su protiv drugostepene presude izjavili reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka učinjenih u postupku pred drugostepenim sudom i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom revizionom vijeću Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (dalje reviziono vijeće) da reviziju uvaži i drugostepenu presudu ili preinači i odbije tužbeni zahtjev sadržan u stavu I izreke prvostepene presude i dosudi im troškove parničnog postupka, ili ukine u tom dijelu u kojem je potvrđena prvostepena presuda u stavu I izreke i predmet u tom dijelu vrati na ponovno suđenje drugostepenom sudu.

Tužiteljica nije odgovorila na reviziju tuženih.

Nakon što je u smislu odredbe člana 346. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 8/09, 52/10 i 27/14, dalje Zakon o parničnom postupku) ispitana dopuštenost i blagovremenost revizije, a drugostepena presuda u smislu odredbe člana 350. Zakona o parničnom postupku, ocjena revizionog vijeća je da je revizija dopuštena i blagovremena, ali da nije osnovana iz razloga koji slijede.

Predmet odlučivanja revizionog vijeća je utemeljenost revizije tuženih izjavljene protiv odluke nižestepeni sudova kojom je utvrđeno da je tužiteljica u bračnoj zajednici sa tuženim D.M.1 stekla nekretnine zemljišnoknjižnih oznaka kao u tužbi i u stavu I izreke prvostepene presude i u tom dijelu potvrđenom drugostepenom presudom i da je njen udio u sticanju $\frac{1}{2}$ i ujedno naložen njen upis u zemljišnoknjižnim evidencijama sa pravom suvlasništva tih nekretnina u dijelu od $\frac{1}{2}$, kao i obveza tuženih „priznati i dozvoliti fizičku diobu...., a u nemogućnosti fizičke diobe i civilnu diobu.“

Odlučujući o razmatranom tužbenom zahtjevu, polazeći od činjeničnih tvrdnji na kojima je utemeljen i činjeničnih tvrdnji sa kojima je osporen i pozivajući se na rezultate rasprave (dokaze koji su trebali potvrditi ili pobiti zahtjeve i navode kako tužiteljice, tako i tuženih):

da su predmet tužbenog zahtjeva i revizijskog razmatranja stambenoposlovna zgrada izgrađena na zemljištu označenom kao k.p. br. ... Okućnica u dijelu dvorište stambenoposlovne zgrade od 52m², u dijelu stambenoposlovna zgrada od 321 m² i k.p. broj ... Okućnica u dijelu njiva 2. klase od 195 m², sve upisane u zk. ul. broj ... k.o. B.2,

da stambenoposlovna zgrada cijelom površinom od 271 m², odnosno „svojim gabaritima zahvata cijelu k.p. br. ...“ i u naravi se sastoji od prizemlja u kojem se nalazi prodajni objekat U.d.o.o. i garaža, a iznad prodajnog dijela je također prodajni dio, dok je iznad garaže poslovni dio (stambenog

prostora nema), dok je k.p. br. ... „u naravi asfaltirana, i služi kao parking za potrebe poslovnog objekta“,

da je zemljište na kome je izgrađena pomenuta zgrada kupljeno tokom 2004. godine od I.M. (ugovor o kupoprodaji Ov. br. 6559/04), a iz podataka u spisu predmeta razvidno je da je zgrada izgrađena 2006. godine, odnosno da je zemljište kupljeno i da je zgrada izgrađena u vrijeme dok je između tužiteljice i tuženog D.M.1 postojala, ne samo bračna već i ekonomska zajednica (prvo su živjeli u vanbračnoj zajednici od 2001. godine, a potom u bračnoj sve do 2013. godine),

da su u vrijeme sticanja gore pomenutih nekretnina, tuženi D.M.2 i D.F.1 (brat i snaha tuženog D.M.1) živjeli u zasebnoj kući i u zasebnom domaćinstvu i bili zaposlenici u šećerani i trgovini (primali plaću),

pa obzirom da su te sporne nekretnine (zemljište i zgrada) stečene do 2006. godine (zemljište kupljeno 2004. godine, a zgrada izgrađena 2006.godine), prvostepeni sud je tužbeni zahtjev pravilno raspravio i prosudio prema odredbama Porodičnog zakona SR BiH („Službeni glasnik SR BiH“, broj 21/79 i 44/89, dalje Porodični zakon),

obzirom da su gore pomenute nekretnine stečene u vrijeme dok je između tužiteljice i tuženog D.M.1 postojala ekonomska i bračna zajednica i da „nije postojao izričit sporazum o diobi bračne imovine“, prvostepeni sud je zaključio da je to njihova zajednička imovina stečena njihovim „zajedničkim ulaganjem...“ (obavljali kućanske poslove u zajedničkom domaćinstvu, i radili u trgovini i šećerani, ili kako stranke kažu u „firmi“),

a, obzirom da se „doprinos tužiteljice vrednuje kroz zaradu ostvarenu povremenim radom ali i neposrednim radom i kroz rad u domaćinstvu, vođenju domaćinskih poslova, staranjem o imovini, rad u trgovini i šećerani, kao i pomaganjem u obavljanju kućanskih poslova“, prvostepeni sud je zaključio da je podjednak doprinos tužiteljice i tuženog D.M.1 i sticanju zajedničke imovine,

te, kako roditelji tuženog D.M.1, nisu imali namjeru sticati suvlasnički dio na gore pomenutim nekretninama, prvostepeni sud je zaključio da se njihova pomoć „smatra poklonom učinjenim u korist oba bračna partnera“,

dok tvrdnje tuženih „da se radilo o sticanju u porodičnoj zajednici“, obzirom na sadržaj njihovih iskaza s tim u vezi, prvostepeni sud nije ocijenio „logičnim“, a tvrdnje o navodnim pozajmicama od trećih osoba je ocijenio neuvjerljivim (radi se o velikim iznosima bez pisanih isprava i bez roka vraćanja).

Prvostepenu presudu, pa i u dijelu o kojem se raspravlja u revizionom postupku, tuženi su pobijali iz svih žalbenih razloga propisanih odredbom člana 317. Zakona o parničnom postupku i u bitnom su kroz istaknute žalbene razloge tvrdili da je prvostepeni sud pravilno cijenio provedene dokaze da ne bi pogrešno zaključio da stambenoposlovni objekat „nije stečen u široj porodičnoj zajednici“ i ne bi „propustio da pravilno utvrdi postojanje doprinosa i veličinu idealnih dijelova... i svih ostalih članova zajedničkog domaćinstva“, niti bi zaključio da „doprinos tužene D.N.2 i njenog supruga D.M.3, treba posmatrati kao poklon učinjen u korist oba bračna partnera“.

Ispitujući prvostepenu presudu u granicama žalbenih razloga i navoda, drugostepeni sud je pravilno ocijenio da nisu osnovani istaknuti žalbeni razlozi i navodi kojima su tuženi pobijali prvostepenu presudu u stavu I izreke (u dijelu u kojem je sadržan tužbeni zahtjev koji se razmatra u revizionom postupku).

Obrazloženje drugostepene presude sadrži odgovor na žalbene razloge i navode od odlučnog značaja. Istina, nije razmatran svaki žalbeni razlog i navod posebno, već je potvrđujući pravilnost i zakonitost prvostepene presude u dijelu pobijanom žalbom, a sada i revizijom (stav I izreke), drugostepeni sud cijenio one žalbene navode koji su bitni s aspekta značaja predmeta spora (utvrđenje i podjela zajedničke imovine bračnih partnera) i sa tog stanovišta se osvrnuo na provedene dokaze na osnovu kojih je presuđeno o svim tužbenim zahtjevima, pa i o ovom konkretnom.

Tako je drugostepeni sud na četvrtoj i petoj strani svoje presude, odgovorio tuženim zašto nisu osnovani žalbeni navodi izrečeni protiv prvostepene presude u stavu I izreke, odnosno njihove tvrdnje da su nekretnine sadržane u stavu I izreke prvostepene presude stečene u široj porodičnoj zajednici, a ne samo u bračnoj zajednici tužiteljice i tuženog D.M.1, i da svi članovi porodične zajednice imaju „vlasnička prava na istoj“ (da je tužiteljica jedina poznavala poslovanje trgovine i proizvodnje šećera, a da su tuženi D.M.2 i D.F.1 samo bili zaposlenici i primali plaću i živjeli u zasebnom domaćinstvu) i s tim u vezi zašto je osnovan zaključak prvostepenog suda da se pomoć roditelja tuženog D.M.1 smatra poklonom učinjenim oboma bračnim partnerima (da oni nisu imali pretenzija da stiču vlasništvo na pomenutoj imovini), kao i zašto su osnovani i razlozi prvostepenog suda zbog kojih nije prihvatio tvrdnje tuženih o pozajmicama u iznosu od 50.000,00 KM i u iznosu od 40.000,00 eura (da je teško povjerovati da se tako značajne svote daju na zajam bez pismene potvrde o tome i na dugi rok, odnosno bez roka vraćanja).

Revizijom kroz oba reviziona razloga, tuženi i dalje inzistiraju na tvrdnji „da su nekretnine opisane u stavu“ I izreke prvostepene presude, „stečene u porodičnoj zajednici parničnih stranaka“, a kako odredbama

Porodičnog zakona SR BiH „nije propisana zakonska pretpostavka da je udio bračnih drugova u sticanju bračne tekovine 50%“ i kako tužiteljica na kojoj je bio teret dokazivanja u smislu odredbe člana 236. Zakona o parničnom postupku „nije dokazala svoj doprinos u sticanju predmetnih nekretnina u dijelu od 1/2“, da drugostepeni sud „prihvatajući....zaključke prvostepenog suda koji nije vodio računa o primjeni pravila o teretu dokazivanja....čini povredu odredaba“ Zakona o parničnom postupku „o pravilima tereta dokazivanja čime je ne odgovarajući na žalbene navode kojima se u prvom redu pobijaju materijalnopravni zaključci prvostepenog suda, takođe pogrešno primijenio materijalno pravo, što drugostepenu presudu u dijelu koji se pobija revizijom čini nezakonitom“.

Takve, međutim, tvrdnje tuženih iznesene u reviziji, da drugostepeni sud nije odgovorio na njihove gore citirane žalbene navode, reviziono vijeće nije našlo osnovanim, jer je drugostepeni sud, kako je već obrazloženo, cijenio i odgovorio na sve relevantne žalbene razloge i navode, tj. na one koji su bitni sa aspekta predmeta spora, ali i sa aspekta pravilne primjene materijalnog prava. Naime, prema odredbi člana 340. Zakona o parničnom postupku, dužnost je drugostepenog suda ocijeniti samo one žalbene navode koji su od odlučnog značaja u odnosu na predmet spora i na njih odgovoriti u svojoj presudi.

Upravo tako je postupio drugostepeni sud i prvostepenu presudu je ispitao u granicama razloga navedenih u žalbi držeći se načela da može raspravljati samo o onim razlozima koje su žalitelji iznijeli u žalbi (odredba člana 330. Zakona o parničnom postupku) i obveze da ocijeni žalbene navode od odlučnog značaja. A, iz obrazloženja drugostepene presude jasno se vidi koje je žalbene razloge i navode usvojio, a koje nije i zbog čega (ocijenio je neosnovanim tužbeni zahtjev u odnosu na motorno vozilo i u tom dijelu je prvostepenu presudu preinačio i odbio taj tužbeni zahtjev, dok je ocijenio neosnovanim žalbene razloge i navode u odnosu na tužbeni zahtjev sadržan u stavu I izreke prvostepene presude i za tu ocjenu je dao dostatne razloge).

Naime, drugostepeni sud je prihvatio utvrđenja prvostepenog suda, koja revizioni sud mora respektirati, da su nekretnine pobrojane u stavu I izreke prvostepene presude (zemljište i stambenoposlovna zgrada) zajednička imovina tužiteljice i tuženog D.M.1 stečena radom u bračnoj zajednici i da je udio tužiteljice u sticanju te imovine 1/2 i jednako kao i prvostepeni sud, tužbeni zahtjev je pravilno raspravio i prosudio prema odredbama Porodičnog zakona SR BiH.

Jer, na imovinske odnose bračnih partnera, prema vremenskom važenju zakona, primjenjuje se zakon koji je važio u vrijeme kada je pravni odnos nastao, pa kako je bračna zajednica (računajući i vanbračnu zajednicu) tužiteljice i tuženog D.M.1 trajala od 2001. godine do 2013. godine i da su sporne nekretnine stečene do 2006. godine (zemljište kupljeno 2004.

godine, a zgrada izgrađena 2006. godine), tužbeni zahtjev u odnosu na te nekretnine se raspravlja i prosuđuje prema odredbama Porodičnog zakona SR BiH (kako su to raspravili i prosudili i nižestepeni sudovi).

A, zakonska prezumpcija iz odredbe člana 264. Porodičnog zakona SR BiH, da „imovina koju su bračni drugovi stekli radom tokom bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine, čine zajedničku imovinu“, kao i svaka pretpostavka može se oboriti samo ukoliko onaj kome to ne ide u prilog dokaže da je ta imovina stečena u toku bračne zajednice po nekom drugom pravnom osnovu. Dakle, teret dokazivanja da zemljište i zgrada ne čine zajedničku imovinu bračnih partnera ležao je na tuženim, koji su trebali oboriti ovu zakonsku pretpostavku, što se ovdje nije desilo, budući da tuženi nisu uvjerali sud da je tu imovinu tuženi D.M.1 stekao po nekom zakonskom osnovu koji isključuje njegovog bračnog partnera (tužiteljicu).

Što se tiče poklona trećih osoba „učinjenih tokom bračne zajednice (u novcu, stvarima, pružanju pomoći radom i sl.)“, prema odredbi člana 264. stav 3. Porodičnog zakona SR BiH i oni također „ulaze u zajedničku imovinu, bez obzira koji ih je bračni drug primio, ukoliko drugačije ne proizlazi iz namjene poklona, ili se iz okolnosti u momentu davanja poklona može zaključiti da je poklonodavac želio poklon učiniti samo jednom od bračnih drugova“, a teret dokazivanja, također je bio na tuženim, odnosno na tuženom D.M.1. Međutim, on (a ni tuženi) nije dokazao da je pomoć njegovih roditelja prilikom kupovine zemljišta i izgradnje zgrade bila namjenjena samo njemu, pa je prvostepeni sud pravilno zaključio, a to s pravom prihvatio i drugostepeni sud, da njihova pomoć ulazi u zajedničku imovinu, a da su tuženi D.M.2 i D.F.1 bili samo zaposlenici koji su za svoj rad primali plaću i živjeli u odvojenom domaćinstvu i nisu učestvovali u sticanju pomenute imovine (nekretnina).

Isto tako, kada je u pitanju visina doprinosa tužiteljice u sticanju zajedničke imovine, drugostepeni sud je, kako to zapažaju i tuženi u reviziji, prihvatio ne samo utvrđenje i zaključak, već i obrazloženje prvostepenog suda (za koje i reviziono vijeće drži da su pravilna) da je udio tužiteljice u sticanju $\frac{1}{2}$. Jer, prema odredbi člana 267. stav 2. Porodičnog zakona SR BiH „sud određuje veličinu udjela bračnog druga prema njegovom doprinosu u sticanju zajedničke imovine, pri čemu vodi računa ne samo....o zaradi svakog bračnog druga, već i o pomoći jednog bračnog druga drugome, o radu u domaćinstvu i porodici....kao i svakom drugom vidu rada i saradnje u upravljanju, održavanju i povećanju zajedničke imovine.“

O svim tim okolnostima, koje utiču na veličinu udjela svakog od bračnih partnera u sticanju bračne imovine u bračnoj zajednici, prvostepeni sud je prilikom utvrđenja udjela tužiteljice i tuženog D.M.1 u sticanju vodio računa i pravilnim vrednovanjem okolnosti koje utiču na veličinu udjela u sticanju sporne imovine (da je tužiteljica osim obavljanja kućanskih poslova,

radila u šećerani i trgovini i pomagala bivšem suprugu tuženom D.M.1 u poslovanju „firme“, koji je jedini „odlučivao o poslovanju firme i o ulaganjima“ i znala je „bitnije detalje oko poslovanja trgovine i prodaje šećera“), pravilno zaključio da je doprinos tužiteljice u sticanju jednak doprinosu tuženog D.M.1, tj. da je udio svakog od njih dvoje $\frac{1}{2}$.

Prema tome, kada je drugostepeni sud prihvatio utvrđenje, zaključak i obrazloženje prvostepenog suda da je sporna imovina (zemljište i zgrada) zajednička imovina tužiteljice i tuženog D.M.1 koju su njih dvoje stekli zajedničkim radom u bračnoj zajednici i da je njihov doprinos u sticanju jednak (odnosno da je udio tužiteljice $\frac{1}{2}$), reviziono vijeće drži da time drugostepeni sud nije povrijedio pravila o teretu dokazivanja (nije povrijedio odredbu člana 236. Zakona o parničnom postupku) i pravilno je primijenio odredbe Porodičnog zakona SR BiH o zajedničkoj imovini bračnih partnera i o veličini udjela u sticanju.

Kako kod izloženog, po nalaženju revizionog vijeća, činjenično stanje utvrđeno u obrazloženju prvostepene presude (da su spornu imovinu, tj. zemljište i zgradu tužiteljica i tuženi D.M.1 stekli zajedničkim radom u toku bračne zajednice i da je njihov udio u sticanju zajedničke imovine jednak), koje se u ovoj fazi postupka mora respektirati, opravdava zaključak nižestepeni sudova o utemeljenosti tužbenog zahtjeva sadržanog u stavu I izreke prvostepene presude, odnosno kako nižestepeni sudovi nisu povrijedili pravila od kojih ovisi osnovanost tužbenog zahtjeva, a kako je drugostepeni sud ocijenio one žalbene navode koji su bitni u odnosu na predmet spora i u korelaciji sa navodima tuženih o tužbenom zahtjevu, te kako prvostepeni sud nije počinio revizijom ukazane povrede odredaba parničnog postupka, niti su nižestepeni sudovi počinili procesne povrede na koje reviziono vijeće pazi po službenoj dužnosti, dakle, kako nisu osnovani razlozi zbog kojih su tuženi izjavili reviziju, radi čega je valjalo reviziju odbiti kao neosnovanu na osnovu odredbe člana 357. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Damjan Kaurinović